

M. N. MŰZEM KÖNYVTÁRA
Napló-Könyvtár
Növekedéskönyvtár
1903. 23. július 2.
XII/57.

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos
BETEGH PÁL.
Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki n t
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz. és hirdetések intézendők: — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz.

Királyi kéziratok.

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma egy-
szerre tizenöt királyi kéziratot közölt. Valamennyi
junius hó 27-ről van keltezve. Az első Széll Kál-
mán magyar miniszterelnök végleges felmentésé-
ről szól s többek között ezt mondja benne a
király Széllnek:

„Ezen alkalommal hálás szívből mon-
dok Önnek köszönetet miniszterelnöki állá-
sában Nekem és a hazának válságos viszony-
nyok közt is teljes odaadással és ritka
áldozatkészséggel tett hű és kiválóan sike-
res szolgálataiért, biztosítom Önt változatlan
kegyelmem és bizalmamról és rem kétlém,
hogy a közügyektől, munkás élete közben
gyűjtött, sokoldalú tapasztalatai folytán méltán
nagybecsű közreműködését ezentul sem
vonandja meg“.

Majd gróf Khuen-Héderváry Károlyt a Hor-
vát-Szlavon-Dalmátországok báni állásától fel-
menti és magyar miniszterelnöknek kinevezi, meg-
bizván a miniszterium megalakítása iránti javas-
latok előterjesztésével. Ezután báró Fejérváry
táborszernagy honvédelmi; Cseh Ervin horvát-
szlavon-dalmátországi tárczanélküli és gróf Szé-
chenyi Gyula király személye körüli miniszterek
kegyelemben való felmentéséről szólnak a királyi
kéziratok

Végül az összminiszterium kinevezéséről
szóló királyi kézirat így hangzik:

Magyar miniszterelnököm előterjesztése
folytán pénzügyminiszteremmé dr Lukács
Lászlót, vallás- és közoktatásügyi miniszte-
remmé dr Wlassics Gyulát, földmívelésügyi
miniszteremmé dr Darányi Ignácot, igaz-

ságügyi miniszteremmé dr Plósz Sándort és
kereskedelmügyi miniszteremmé dr Láng
Lajost ujjolag kinevezem, illetőleg ezen eddig
is viselt állásaikban megerősítem; továbbá
honvédelmi miniszteremmé Kolossváry De-
zső vezérőrnagyot, horvát-szlavon-dalmát-
országi tárczanélküli miniszteremmé dr To-
masics Miklós országgyűlési képviselőt és a
Nevemet viselő zágrábi egyetem tanárát
ezennel kinevezem és a belügyminiszterium
vezetésével, valamint a Személyem körüli
miniszterium ideiglenes vezetésével előter-
jesztő miniszterelnökömet bízom meg.

Az illetőkhöz intézett kézirataimat to-
vábbi intézkedés végett mellékelem.

Kelt Bécsben, 1903. évi június hó 27.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

Az új miniszterelnök programja. Az új
kormány kedden mutatkozott be a képviselőház-
ban, melynek gyűlés terne már 10 órakor tele
volt. Az ellenzékiek egyrésze erős közbeszólások-
kal támadta gróf Khuen-Héderváry Károlyt, az
új kormányelnököt, aki a sürgős teendőket jelzi.
A rend helyreállítására vállalkozott — ugymond
— s bár nem ismeri el jogosultnak, hogy a több-
ség akaratát megakadályozzák, mégis módját kel-
lett arra találni. Kijelenti, hogy az ujjonczjavas-
latot egyelőre visszavonja, míg az új véderőről
szóló törvény tárgyalatik. A kormány nem zár-
kózhatik el az ujjonczlétszám felemelésétől, de
egyelőre csak az eddigi létszámot kívánja. Ezzel
elenyészik a rendes tárgyalás akadályát. Letár-
gyalják az indemnitást, ujjonczjavaslatot és a

költségvetést. A kiegyezés a szünidő utánra ma-
rad Oly javaslatot ad be, hogy a kereskedelmi
szerződések iránti tárgyalások azonnal indittassa-
nak meg. Kijelenti, hogy a közigazgatási tisztvi-
selők helyzetén okvetlenül segíteni kell, mert az
állami tisztviselőkhöz képest rossz helyzetük van.
Rendületlenül ragaszkodik a 67-iki alaphoz.
Nemzeti politikát akar követni. Felekezeti kü-
lömbiséget nem ismer. A szabadelvűséget vallja
alapelvül A Széll kormány elveit akarja foly-
tatni Nagy melegséggel emlékezik meg Széll-
ről. A kormányzatot, ha kell, erőlyesen fogja ve-
zetni, de az ellenzékkel lojálisan akar dolgozni.
Az ország javára együtt kell működniök. Ne ve-
gyék ezt frázisnak. A magyar államiságnak min-
denütt érvényt kell szerezni. De nem kell gyűlö-
letet hirdetni. Ha szeretettel céltz érünk, számít-
hatunk az idegen németiségüeknél is a közös haza
szeretetére. Beszélt még az adóreformról s a
középosztály megerősítéséről is.

Jegyzőink gyűlése.

Az udvarhelyvármegyei községi és körjegy-
zők egyesülete Gálffy István fenyédi kör-
jegyző, e. elnök vezetése alatt hétfőn tartotta
meg a lapunkban előre jelzett gyűlését. A több
helyen fölmerült közlekedési akadályok sem gá-
tolták az egyesület kitartóan buzgó tagjait a meg-
jelenésben s most is tevékeny részt vettek az
ügyek megvitatásában.

A közgyűlés tartalmas megnyitóját Gálffy
elnök egészen Széll Kálmán magyar miniszter-
elnök eltávzása fölött érzett mély fájdalomnak
meleg szavakban való kifejezésére szentelte s azt
a tagok mindenike hasonló érzelmekkel fogadta. Az
ügyes beszédet szó szerinti szövegében ideiktatjuk:

Tisztelt közgyűlés!

A magyar közigazgatásnak reánk nézve bo-
nyolultabb korszakával nem találkozhatunk talán

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

GÁBOR ÁRON.

(† 1849. július 2.)

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

Messze, messze határszélen,
Eresztevény sirkertjében,
Borongva száll gondolatom:
A hol a hős Gábor Áron
Szépvirágos sirja vagyon.

Azt beszélük, a nagy székely
Kijár onnan minden éjjel,
Körültekint népe között:
Hogy a régi székely-erény
Ragyog-e még a hon fölött?

S ha vigaszt nyer, a szép hajnal
Mosolya közt újra meghal;
De ha valami megbántja:
Menydörgés közt az ágyuját
Haragosan előrántja.

Dörg az ágyu. Bérczek, völgyek
Szavát zengik a nagy hősnek:
— A ki tesped, gyáva, döre,
Megtapostuk a nagy utat
Székelynépem, csak előre!

Fülei Sz. Lajos.

A SZINMŰ.

Henry de Forgei

A Székely-Udvarhely számára francziából:

Ferencz Tivadar.

III.

Dubreuil Péter sokat szenvedett. Az a gon-
dot, hogy ez a tökfikló gróf udvarol Márthának,
mélyen megsebzé szívet. Szerette volna leszurni,
vagy megfojtani az egész társaság szemeláttára,
de nagy befolyásu ember lévén, kiméletesen kellett
vele eljárni.

A gróf méltónak találta — érdeklődésére.
— Irjon nekünk egy darabot, fiatal barátom,
mondá ismétellen; ajánlani fogom Önt. Az ember-
nek van tehetsége, ha ilyen szép felesége van,
mint Önnek.

— Igen Péter — mondá Mártha — miért
nem irsz valami nagyhatásu darabot? Hiszen van
elég alkalmad anyagot meríteni a mindennapi
életből.

Egyszer csak — egy este — a mint a szép
tengerparti szálloda kis szobájában ült, a hol
nejével töltötte a nyarat, Péter letelepedett ír-
asztalához, miközben felesége — a sok tánczolás-
tól elfáradva — elszundikált.

Fejét kezére támasztva, gondolkodni kezdett,
azután nagyot sohajtott:

— Hiába! Mártha már nem szeret...
Egy fehér papírfüzet volt előtte, várva a
sorokat. Csendes és kellemes volt odakünn az
éjszaka, egyike azon tengeri éjszakáknak, melyet
oly büvös-bájossá teszik a csillagok ragyogása és
a fenséges nyugalom, a siri csendnek...

— Ha én most hozzáfognék a munkához —
mondá helkan.

Güresösen megragadta a tollat, szabad folyást
engedve gondolatainak.

Nagyon szomorú dolgokról írt, olyanokról,
mint a milyenek most betöltik szívet: a mult
örömről és a jövő bánatáról, boldogságról és —
csalódásról.

A személyek meglevenedtek tolla alatt: elő-
ször saját személye jelent meg, a melyre nagyon
könnyű volt ráismerni, azután Mártha és végre a
gróf, ennek a megvetett egyénnek a személyisége.

Egész éjjel ott ült íróasztalánál, hogy
elkészíthesse — a mindennapi életből merített
— művét.

— Te már felkeltél, Péter! — mondá Mártha
reggel, felébredésekor — ugyan miféle munkát
irsz most?

— Miért vagy erre kíváncsi? — felelt a férj
hidegen. Nagyon jól tudod, hogy nem vagyok
képes valami jó munkát megírni.

Mégis minden este, mihelyt Mártha elaludt,
zajtalanul felkelt mintegy tolvaj, hogy új erővel
hozzáfoghasson művéhez. Végre maga is érezte,
hogy céltz fog érni, a mi eddig még nem sikerült.

IV.

Nemsokára feleségével visszautazott Párisba.
Nehezére esett neki megválni a világ e kies rejte-
kétől, a hol — daczára bánatának — megint
boldog napokat töltött. De Mártha annyival inkább
örült, hogy visszamehessen Párisba, mert a gróf
— hű kísézője — megígérte neki, hogy fényes estélyt
fog rendezni tiszteletére és ott lesz Páris egész
előkelő társasága.

— Pártfogolni fogjuk férjét — mondá a
gróf kegyesen.

mint ma, midőn Magyarország legalkotmányosabb miniszterelnöke, a közigazgatásnak ha nem is maeczenása, de mindenesetre alkotóerőben gazdag és hatalmas feje tűnik le a politikai élet színpadáról. Fájó szívvel kíséri Széll Kálmán távozását a miniszterelnöki széktől az egész magyar nemzet s lehetetlen, hogy mi is a közigazgatás legparányibbjai fájdalmat ne éreznék a jog, törvény és igazság korszakalkotója félrevonulásánál. Lehetetlen, hogy önkénytelenül is azon érzelmek ne keletkezzenek honfiai szívünkben: vajjon nem dőlnek-e romba ama nagy nemzeti alkotások, a melyeket csak egy olyan fényes tehetségű, fennkölt gondolkodású és tisztán magyar érzésű államférfiú létesíthet, minő Széll Kálmán ő nagyméltósága.

Sokkal kisebbnek érzem magamat annál, hogy kritikát gyakorolhassak ily nagy emberek cselekedetei felett s még inkább érzem csekélységem és igénytelenségemet a jövő kormányzati politika fejtegetéséhez s azért ilyenbe nem is avatkozom, azonban nem veheti azt tőlem és talán mindnyájunktól senki — ha szívünk igazi érzésének kifejezést adva, őszinte sajnálatunknak adunk kifejezést Széll Kálmán miniszterelnök ur ő nagyméltósága távozása felett, mert a székközlőjében kifejtett jog, törvény és igazság drága szent elveit diadalra juttatta 4 évi kormányzata olyannyira, hogy az ő nevének említése is tiszteletet parancsolt kerek e nagy Magyarországon és távozásakor legnagyobb ellenfelei is őszintén sajnálkoznak.

Legtöbb maradt ránk jegyzőkre a sajnálkozásból, legnagyobb aggodalommal ez a kar nézhet a jövő elébe, melynek értéke a magasban nagyon csekély, munkásságának honoráriuma pedig alamizna számba megy, mert pártfogója, támasza alig akad egy-kettő.

Nem akarom ezáltal észrevételeimet tisztán helyi érdekeinkből megítélni, de ha széttekintünk az egész magyar közigazgatás mezején, láthatjuk, hogy ha akad is egy-két jegyzőbarát — tiszter annyi ellenség csikorgatja fogát e kar meghurcolása, megrongálása ugyszólva terrorizálására. Széll Kálmán ő nagyméltósága egy nagy nemzeti reform alfájában már sejtetni kezdte velünk, hogy a jegyzők is jobb sorsra érdemesek, erre vall a szaktanfolyam felállítása, az előképzettségek magasabb színvonalra emelése — talán még az egyszerűsítési reform munkálatok is, melyeknek méltó honoráriuma is megjött volna nemsokára. De a mostani élet bizonytalansága teljesen homályba szorítja a megkezdett nagy reformokat s nem lehet tudni, hogy mit hoz a jövő.

Eppen ezért ha valaha, ugy most százszorta nagyobb szükségünk van erőnk csoportosítására, összetartására. Tömörüljünk tehát, mert ha mi nem segítünk magunkon, mástól sem várhatunk sokat. Mint egy test és egy lélek álljunk sorompóba léteérdekekünkért s küzdve-küzdjünk karunk ügye előbbrevitelén, jelesen a folyó évben beadott emlékiratunkat az új magas kormánytól újlag elevenítsük fel s miután az újabb változások miatt emlékiratunkban lefektetett elvek

— Dolgozzál Péter — mondá buzdítólag Mártha. A gróf ur ajánlata igen becses, azt meg kell becsülnöd.

Dubreuil Péter egy szót sem szólt, mindig egykedvű volt, nem törődve senkivel és semmivel.

Egy napon azonban, az egyszerű ebéd végén, szemben ülve Márhával, azt mondá:

— Igaz, elfelejtettem neked megmondani, hogy a „Gymnase” színház elfogadta darabomat és színre is hozza pár nap múlva.

— Mit mondtál? — kérdezé neje kiváncsian, hiszen te nekem erről mit sem szóltál!

— De minek is szóltam volna? Mindig oly kevés sikert arattam műveimmel, hogy most sem akartam szólni még neked sem.

Mártha különben teljesen meg volt elégedve, mert alapjában nem volt rossz asszony és az a gondolat, hogy férje új darabjának bemutatásakor új toilletben fog megjelenhetni a színházban, az előkelő közönség előtt, ez a gondolat örömet szerzett neki.

Megölelte férjét és megcsókolta.

— Boldog vagy-e Mártha? Majd meglátod, milyen jól dolgoztam.

— Igen édes férjem!... nagyon boldog vagyok!

Péter szomorúan mosolygott.

— Ki tudja! Hasonlót hasonlóval, talán még nem késtem el!

(Vége köv.)

valósítása előmozdíthatik: készítsünk abból szemelvényeket s azok kapcsán kérjük a közigazgatási- és törvényhatósági bizottságot, hogy az állami adóellenőrzési költségek terhére adóügyi jegyzőségeket a közgyámok helyett körgyámokat rendszeresítsen.

Főispánunk rokonszenvét volt szerencsénk többször tapasztalni, alispánunk késhegyig menő harcot kész vivni jegyzői karunk igazságos érdekéért, képviselőink különösen Ugron János ő méltósága díszelnökünk nem egyszer áll sikra ügyünk mellett, 3 főszolgabíránk pedig igazi atyai szeretettel, gondossággal ápolják ügyünk melegágyát. Fel tehát a munkára, ily jóakarattal melletted — ha számos is az ellen — munkánk eredménytelen nem lehet. Ugy legyen!

Üdvözölöm a megjelent tagokat és a gyűlést megnyitom.

Az eltávozott miniszterelnök jó emléke iránti tisztelet jeléül a megnyitó beszédet jegyzőkönyvileg is megörökíteni határoztak.

Ezután tudomásul vették az elnöki előterjesztéseket s ennek kapcsán Ugron János orsz. képviselő, az egyet díszelnökének, valamint dr. Damokos Andor alispánnak jegyzőkönyvi elismerő köszönetet szavaztak az egyet érdekében kifejtett meleg pártolásukért. Damokos alispánnak testületileg és Ugron Jánosnak küldöttségileg hozták és hozzák tudomására. A folyó évi augusztusra tervezett kongresszust alkalmasabb időre halasztják. Az egyszerűsítési törvényből kifolyó észrevételek megtételével a központi egyetlet megbízásuk s kijelentik, hogy a vármegyei tisztviselők orsz. egyesületébe nem ohajtják beolvasztani a jelenlegi vármegyei jegyzői egyetletet. A jövő közgyűlést Székelykeresztúron és azután Homoródoklándon fogják megtartani. A számadások megvizsgálására Ferenczy Lajos, Hegyi Zsigmond és Vas Gáspár küldettek ki. Gyűlés után a Sándor-féle Hungaria-szálló kerthelyiségében villásreggeli volt, melyen dr. Damokos alispán és dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró is résztvettek.

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhelyt, 1903. június 26.

Népes gyűlése volt június 26-án a székely iparkamarának Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezetése alatt. A tárgysorozat 38 általános és székely vonatkozású pontból állott.

Elnöki közlések során örömdetes tudomásul szolgált, hogy a kereskedelmi miniszter a kamara előterjesztésére hajlandó a székelykeresztúri lenkikészítőnek fonó-, szövő-, festő- és fehéritő-készülékekkel; a sepsiszentgyörgyi szövőgyárnak pedig fonóval és festővel való kiegészítését támogatni, ha az érdekeltek ez iránt konkrét formában folyamodnak hozzá. Élénk tetszésre talált az a bejelentés is, hogy a marosvásárhelyi ipari hitelszövetkezet cipészipari szakosportja egy cipő-gomblyukkötő-gépet, építő ipari és faipari szakosportja pedig 6000 K, illetőleg 2000 korona feltételeken visszafizetendő segélyt; 1500—1500 K berendezési segélyt s végül egyenként és évenként 3 éven át 800 korona üzemeltetés segélyt kapott a kereskedelmi minisztertől.

Tárgysorozat rendén Jäger József székelykeresztúri gyógyszerész kérése kapcsán kimondták egy székelyföldi olajgyár létesítésének szükségességét, mely mezőgazdasági és ipari érdekeket egyaránt hasznosan szolgálhatna a Székelyföldön. Tudomásul vétetett azon bejelentés, hogy a m. kir. honvédség 1904 évi lábbeli szükségletére vonatkozó pályázati hirdetés az érdekelt székely iparosokkal közöltetett.

Gyergyóbékás község vásári helypénz díj-szabályzatát a kereskedelmi kormánytól jóváhagyásra ajánlják; a kamara-kerület iparának fejlesztése érdekében engedélyezett 600 koronás külföldi tanulmányuti ösztöndíjra Both Sándor épület- és géplakatos hozták javaslatba. Elnöki előterjesztésre kimondta a közgyűlés, hogy a székely körvasút kiépítését megsürgeti, nevezetesen kérelmezni fogja, hogy a kiépítésre szükséges 34 millió koronát egyszerre és egy összegben biztosítsa a kormány. Elhatározta továbbá, hogy a székely kongresszus végrehajtó bizottságát fölkéri, miszerint a kongresszus határozatainak végrehajtása ügyében a kamarát tájékoztassa. A marosvásárhelyi ipari közműhely föllállítása érdekében a megyei iparfejlesztő bizottsággal együtt sürgős felterjesztést tesz, annyival inkább, mert e közműhely érdekelttségéhez már csatlakozott a városi vas- és fém-, valamint a bőriparosok tekintélyes része. A debreczeni V. cipészipari orsz. kongresszus és azzal kapcsolatos munka- és gépiállítási erkölcsi támogatását elhatározták.

Több kisebb jelentőségű kérés tárgyalása után kimondta a közgyűlés, hogy Marosludasnak az osztrák-magyar bank marosvásárhelyi fiókjához csatolása érdekében illetékes helyen előterjesztést tesz.

Tan- és nevelésügy.

A nagyszabedni Orsolya-Rendház ez uton a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlja leánytan és nevelő-intézetét: elemi polgári leányiskolájával, német, francia, esetleg angol tanfolyammal; benlakásra (internatus) és kellő ajánlközés esetére szervezendő főzőiskolájáról kimerítő prospectussal készséggel szolgál az intézet elöljárósága.

Tananyag-beosztás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által kiadott új Utasítás értelmében évenként szerkesztendő és a kir. tanfelügyelőséghez legkésőbb minden év június hó végéig beterjesztendő rendelt tananyag beosztáshoz szükséges nyomtatott úrlapok — napontai beosztással az összes osztályok számára minden tantárgyhoz havonta egy iven — kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése) Székelyudvarhelyt.

Egyházi élet.

Az udvarhelymegyei unitárius egyházkör évi rendes közgyűlést mult hó 25-én tartotta meg Recsenyóden Kisgyörgy Sándor esperes és László Domokos kir. törvényszéki bíró, hivatalára idősebb f. ü. gondnok elnöklelte alatt, Pál Ferencz köri jegyző tollvitele mellett. Jelen volt a gyűlésen Daniel Lajos vargyasi nagybirtokos, f. ü. gondnok, a lelkészi, tanítói kar és az egyh. képviselőség csaknem teljes számban. Esperes megnyitva a gyűlést, annak megalakulása után esküt tett Szatmári Lajos muzsnai új tanító énekvezér. A mult köri gyűlés jegyzőkönyve a hitelesítő bizottság jelentése alapján felolvasottnak vétetett. Pál Ferencz olvasta fel az esperes kimerítő, terjedelmes jelentését, melyből örömdetesen világított ki, hogy az egyházközségek középületei párnak kivételével mind jó állapotban vannak s az egyes egyh. községekben az egyetértő munkásság dolgozik a jobb jövőn. A kör lélekszáma 12.719, több a mult évinél 74-el; kereszteltetett (189+191) = 391, meghalt (156+191) = 347, konfirmáltatott (167+136) = 303; házasságot kötött tisztán unitárius 71 pár, vegyes 23, együtt 94 pár. Hozzánk jött (9+8) = 17, tőlünk más vallásra ment (5+2) 7. Az egyh. kör alapjai összesen 103,179 K 28 fillért tesznek, melyből adósságképpen teher 10,702 K 86 fillér. Az évi ajándékozások 2648 K 80 fillért, a teljesített közmunkák 1043 K 90 fillért képviselnek. Az összes egyházközségek bevételei 19677 korona 87 fillért, kiadásai 16593 korona 80 fillért, pénztári maradványai 3104 korona 67 fillért tesznek. Magok e számok is biztatók, hogy egyházkörünk a legjobb uton van. A széttekintő tájékoztatásért esperesnek köszönet mondatott. Az iskolai vizsgálatokról Demeter Dénes lelkész terjesztette elő szintén terjedelmes jelentését, mely képét adja annak, hogy körünk nevelésügye jó kezében van. A mindennapiak 9103 százaléka, az ismétlőknek 7030 százaléka járt iskolába, a karácsonfalvi, abásfalvi, szentmártoni, gyepesi és szentpáli falkolák közg. biz. dícséretben részesültek. A nyári vasárnapi iskolázásról Kis Mózes tanító referált; az egyházköri pénztárról Péter Sándor lelkész, a segélyezésről Györfi István tanító. A zsinattartás, esp. vizsgálati kérdések, tisztelet- és fuvardíjak, esp. utipénzek, b. e. nyugdíj illetmények, közgyűlési ebédidíjak ügyeit Demeter Dénes előadásában a közgyűlés elfogadta.

Közben a gyűlés felfüggesztetett, felgyülekeztünk Istentiszteletre az Ur házába, hol Dombi János szentmártoni lelkész imádkozott és mondott egyh. szent beszédet Luk. VII. 5. alapján, azután az esperes köszöntve az egyh. községet, ennek nevében Gál József lelkész felelt vissza.

Templomozás után több felsőbb helyről érkezett leiratokat olvasott fel Pál Ferencz jegyző, melyeket a közgyűlés tudomásul vett. Ekkor már az idő d. u. 2 órára járt, a gyűlés ebéd idejére felfüggesztetvén, a papi lakon terített asztalokhoz mentünk. Itt szebbnél szebb pohárköszöntők mondatk, éltetve egyházi és világi nagyjainkat, nem feledkezve meg a kisebbekről sem. Talán jeleznem felesleges is, hogy az ebédnél, mint a gyűlésben is, a körünket jellemző testvéri szeretet, békés egyetértés uralkodott úgy, hogy az idegenek is magukkal vihették a méltó és találó hasonla-

tot: Valóban ilyen lehetett az első keresztény gyülekezet, valának egyező értelemmel, akarattal.

Ebéd végeztével újra a munkához fogtunk, mert gyorsan repült az idő és sok volt még a megoldani való. Első sorban is a választások ejtettek meg, még pedig az új egyh. törvények szellemében titkos szavazással. Megválasztottak tehát 3-3 évre a fegyelmi bíróság tagjainak: Vári Albert lelkész (rendes), Ajtai János lelkész (pót-), Sándor Mózes ny. tanfelügyelő (rendes), Deák Lajos kir. aljárásbíró (pót). Közigazgatónak 6 évre: Demeter Dénes lelkész, jogtanácsosnak dr. Ferenczy Géza ügyvéd. 3-3 évre egyh. képviselőknél: Pál Ferencz lelkész, Györfi István tanító, Deák Lajos aljárásbíró és Tarcsfalvi Albert ig. tanító; nevelésügyi biz. elnöknek: Demeter Dénes, tagnak: Péter Sándor lelkész. A zsinat f. évi aug. 23-án körülbent, Vargyason fog megtartani, erre kinevezettek az albizottságok. Közgyűlés az udvarhelyi egyházközség kérvényét a lelkészi állás rendszeresítésére, betöltésére vonatkozólag lelkes határozattal küldi fel egyházi kormányunkhoz ellátás végett; elfogadta szintén kepefizetési könyvecskék nyomtatását, a boldog emlékü Berde-alapból a kertészet és méhészet cultiválására hagyományozott összegből a jutalmazást tágasabb körre terjeszteni határozta; elfogadta azt az indítványt, hogy a tanító-képző intézetek unitárius növendékei közül III-IV. évesek legatiókba küldessenek, a főtanácsi képviselők esküt ne tessenek. Majd kineveztetvén a jegyzőkönyvhitelesítő bizottság, esperes bezárta a közgyűlést, melynek tagjai a közelgő alkonyattal hazatérni siettek egy napi jól végzett munka után. **Homoródi.**

Különfélék.

Ima.

— Káros eszések idején. —

Urunk, égnek és földnek
Hatalmas Istene!
Szent hódolattal omjunk
Előtted a földre:
Hogy hald meg kiáltásunk,
Lásd meg könyhullatásunk,
Nagy inség vár reánk:
Könyörülj jó Atyánk!

Egeid fellegekbe
Öltöztek már régen;
Nem ragyog áldott napod,
Könny van a szememben,
Mintha siratna minket,
A mi vesztésünket,
Szegénység vár reánk:
Könyörülj jó Atyánk!

Határaink, mezőink
Munkás kézre várnak,
Illatos kaszálóink
Hideg vízben áznak.
Völgyek halmok kalásza
Kész már a pusztulásra
Oh légy közel hozzánk:
Könyörülj jó Atyánk!

Igaz, bünösök vagyunk,
Égig ér a vétünk.
Ha büntetsz, sujtolsz minket —
Méltán — érdemeljük.
Magunkat elhittük már,
Nagyobb' vagyunk náladnál.
Bünös szívünk és szánk...
Könyörülj jó Atyánk!

Ne minket nézz jó atyánk,
Tekintsd kicsinyünket,
Kik bünnel nem terhelték
Eddig sziveiket,
Kik kezeik kinyújtják
És a kenyeret várják...
Érettük nézz reánk,
Könyörülj jó Atyánk!

Ne, oh ne minket nézz hát
Se mi vétkeinket,
Hanem lásd kegyelmesen
A mi szegényünket.
Lásd meg a sok árváinkat
És nyomorultjainkat —
Érettük tekints ránk:
Könyörülj jó Atyánk!

H.-Karácsonfalva, 1903. jun. 28.

Demeter Dénes.

— **M. t. olvasóinkhoz** most, a folyó évi harmadik negyed elején azt a tiszteltteljes kérelmet intézzük, hogy lejárt előfizetéseiket megújítani és eszleges hátralékaikat mielőbb kiegyenlíteni kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” hetenként kétszer csütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer karolja föl a székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól; híven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székely érdekeket. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül áltál, hogy legjobb tehetségünk szerint, mindig oly közleményeket kívánunk hozni, melyek lapunk hívatáskörébe tartoznak s a közérdeket előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű magyar nemzeti érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink és önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elváltat kötelességeinknek — lehetőleg — még fokozottabb mértékben megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a 10489. sz. m. kir. postatakarékpénztári befizetési lap használható. — Nyáron az egész fűrdővad alatt előfizetőink ohajtására a „Székely-Udvarhely”-et bárhová megküldjük még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

— **Harmincz éves találkozóra** jöttek össze a helybeli ev. ref. kollegiumban az 1873-ik iskolai év végén érettségét tett akkori ifjak, kik most mindnyájan köztisztvisletben álló hasznos polgárai e magyar hazának. Legnagyobb részük már szombaton városunkba érkezett Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a kollegium nagytermében Bíró Áron felsőboldogasszonyfalvi ev. ref. lelkész hálaadó istentiszteletet tartott s ezután a megjelent tanulóársakat dr. Szász Izsák sepsiszentgyörgyi ügyvéd, Mikó-kollegiumi gondnok üdvözölte. Majd jegyzőkönyvet vettek föl a találkozórol s elhatározták, hogy Isten segédelméből öt év múlva Sepsiszentgyörgyön gyűlnek össze. Huszonöt éves találkozásuk emlékére a konviktus alapra tett 128 K alapítványukat 200 koronára egészítették ki. Ezután Ferenczy Lukács fényképeszeti műtermében igen sikerült csoport-képet rendeltek s Molnár Károly kir. főreáliskolai tanárnál, mint egyetlen itt levő tanítójuknál tiszteletüket tették. Közébed követte az ünnepies aktusokat a Sándor-féle Hungaria-szálló díszes éttermében, hol Solymossy Endre ev. ref. kollegiumi tanárt, a kollegiumot és annak jelenlegi tanári karát gyakori felköszöntőkben éltették. A közéből vacsora lett és sokáig igen kedélyesen folyt az érdekes remiszenczenczákban gazdag mulatság. A találkozóon részvett tanulótársak a következők: Dr. Szász Izsák fiával Jenővel, Gálffy Pál bányafőbiztos (Nagybánya) családjával, Bíró Áron családjával, Kónya Miklós sepi-járásai főszolgabíró, Magyarósy Pál kovásznai kir. adótárnok, Gocsmán Mihály maksai nagybirtokos, Kovásznai József nyug. adótárnok és nagybirtokos (Angyalos).

— **Az unitáriusok zsinata.** A magyarországi unitárius egyház minden négy évben tartja meg zsinati főtanácsát rendben az egyházközkben. Az 1899-iki is vármegyénkben, Székelykeresztúron volt, itt lesz az idén is Vargyason, hol nagyszámu közönség jelen meg. E zsinat rendező-bizottságát az 1902. évi köri közgyűlés küldötte volt ki. Elnök: Daniel Lajos f. ü. gondnok, alalnök: Kisgyörgy Sándor esperes, jegyző: Demeter Dénes lelkész, pénztárnok: Gál József lelkész, tagok: Ajtai János, Pál Ferencz, Vári Albert, Péter Sándor (a Kissolyosra papnak kinevezett Kovács Imre helyébe most választva) lelkészek, Györfi István tanító, Máté János körjegyző. E bizottság mellé küldettek ki az albizottságok. Az előkészületekből ítélve a vargyasi zsinat fényesen fog — külsőleg is — sikerülni.

— **Vármegyénk pusztulását** idézte elő az elmúlt hét. Az iszonyu felhőszakadások s az ezek nyomán megeredt patakok teméntelen károkat okoztak a terményekben, de különösen a széna- és törökbuszatermést tették tönkre. A Nyikó mentén sok ház lakhatatlan állapotba került. Bikafalván már évek óta rombol az árvíz s ismét összerontotta a híres patakszabályozást, melyet a kulturmérnökség ingyen tervezett, de közegeinek busás napidíjt juttatott zsebükbe a gyenge és rossz munkáért. Elvitte két hidunkat — írja onnan egyik tekintélyes birtokos — összerombolta kereteinket, megiszapolta veteményeinket az árvíz s még adóelengedést sem kérünk, mert két évi 10 ezer korona kárunkért nagy kegyesen csupán 16 koronát engedtek el. Tovább pedig így folytatja és végzi elkeseredetten az illető: „Hát a hivatal, meg a vállalkozó hol van ilyenkor? Sem hivatalnokot, sem vállalkozót még eddig nem látunk!... Hát a sok könyöradományról ki adott számot? Hová tették, kik adtak, mennyit adtak?... Ah, nem parasztnak való mindent tudni!...“

— **A Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet** vasárnap délután 3 órakor a szövetkezet helyiségében tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen a tagok meglehetősen kevés számban vettek részt. A közgyűlést Kassay F. Ákos elnök vezette s tudomásul vették a múlt évi igen szép üzlet-eredményről szóló jelentéseket, elfogadták az évi végi zárszámadásokat és a szokásos felmentvényt úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottságnak megadták. Az igazgatóság három tagját újra választották: Budik László, Blájer Balázs (eddig felügyelő-biz. tag) és Szabó József személyében. A felügyelő-bizottságba pedig: szárhegyi gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző és Vajna Zoltán kir. s.-telekkönyvvezető új tagok kerültek be. — Ugy értesülünk, hogy az egész közgyűlés megsemmisítését kérelmezik az egyes tagok, mert annak összehívása különben sem felelt meg az alapszabályokban előirt minden egyes pontnak. Iparos körökben nagy visszatetszést keltett, hogy Lázár gróf főjegyzőt Kassay elnök a felügyelő-bizottságba beerőszakolta. Ugy vélekednek, hogy elég volt „tevékenységéből“ a Bőripariszövetkezetnél, mely az ő vezetése alatt került a létező válságos helyzetbe.

— **„Szereti a polgári társaságot“.** A hadseregben igen különös rendszert változtatott meg mostanában Pitreich Antal közös hadügyminiszter — mint a Budapesti Hírlap értesül. A katonaság és a polgárság jó viszonya — ugymond — a mely nincs meg, már régóta szálló ige. Banketon mindig szívesen hangoztatják a nagyragu katonatisztek, hogy ápoljuk a katonaság és a polgárság között a jó viszonyt és semmi sem bizonyítja jobban a polgárság előzékenységét, mint az a lelkesedés és taps, a melylyel ezt a nyilatkozatot fogadják. De száz banket és ezer nyilatkozat sem tudta meg teremteni, mert nem teremthette meg ezt a jó viszonyt. Ha katonatiszt polgári társaságba jár, a hadsereg, bármilyen sűrűn és hangosan nyilatkoznak is meg a generálisok, nem nézi jó szemmel, sőt a tiszték minősítő táblázatába, a mely mindenre kiterjeszti figyelmét, mint hibát irták bele ezt a megjegyzést: szereti a polgári társaságot. És a kiről ezt a titkot árulta el a minősítő táblázat, annak a karrierje derékon ketté törött. Ezután talán másképpen lesz Pitreich közös hadügyminiszter, mint értesülünk, bizalmas parancsot küldött szét, a melynek az a veleje, hogy a minősítő táblázatból ezentul teljesen el kell hagyni annak bejegyzését, vajjon a katonatiszt szereti-e a polgári társaságot vagy nem és hogy a katonatisztet bátorítani és buzdítani kell arra, hogy keressék a polgári társaságot. Ez a parancs lényegesen hozzájárulhat a polgárság és a katonaság sokat emlegetett jó viszonyának megteremtéséhez és a mellett segíthet a katonanevelés egyoldalúságának hiányait pótolni.

— **Nátyi Károly** marosvásárhelyi első zenekara hétfőn este hangversenyezett a Budapest-szállóban. Kedden délután pedig Homoród-fürdőre ment a zenekar, a hova szerződött.

— **Értesítés.** A közönség érdekeinek előmozdítása szempontjából kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó hó 17-én kelt rendeletével megengedte, hogy a magyar korona országai területén lévő mindazon városokban, a hol kincstári posta- és távirahivatal látja el a távirat-kézbesítő szolgálatot, helybe szóló táviratokat is lehessen feladni, tekintet nélkül egyrészt arra, hogy a kézbesítéssel megbízott hivatalon kívül működik-e azon a helyen több posta és távirada (távbeszélő) hivatal, vagy nem? másrészt tekintet nélkül arra is, hogy az ugyanazon helyen berendezett táviradák, a kézbesítést teljesítő hivattal táviradailag (távbeszélőn), vagy küldőnczjártatok útján állanak-e összeköttetésben? A kincstárilag kezelt posta- és távirahivatalok székhelyén lévő vasutüzleti táviradánál azonban csak az esetben lehet helybe szóló táviratokat feladni, ha a vasuti távirada a táviratot kézbesítő posta és távirada hivattal közvetlen táviradai összeköttetésben áll. A helyi forgalomban egy szó díja 2 fillér, de táviratonként a legkisebb díj 40 fillér. Kolozsvárt, 1903. június 26-án. Vuchetich, posta- és táviradai igazgató.

— **Tarka Szinpad.** Sándor István ezuton értesíti a n. é. közönséget, hogy a tegnapi, mai és holnapra napra jelzett előadás — betegség folytán — bizonytalan időre elhalasztott.

Szerkesztői üzenetek.

Tanítónak. A jövő 1904. évben husvét napja április 3-ára, áldozó csütörtök május 12-ére, pünköst első napja május 22-ére és Urnapja június 2-ára esik.
O. A. K. A gondolatok szépek. Kidolgozása pontgyola. Talán jobb is telik ennan?...
K. A. Érre a számra későn érkezett.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillért közöl a kiadóhivatal.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban **egy pompás cukrászsütemények** is friss minőségben **állandóan kaphatók: Ernszt György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Borivóknak szavatosság mellett ajánlom, saját termésű, rizling és fekete burgundi, ó- és új boraimat, R a k s á n y i Károly lelkész, Balatonrenyében.

„Nincs többé tyukszem!”

Ha tyukszemétől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló: DENZINGER ADÁM Ujvidék, Duna utca 17. szám.

Ne vegyen CZIMBALMOT vagy HARMONIUMOT

REMENYI MIHÁLY mű-hangszerész — legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király utca 44/l. szám.

Sz. ad 136—903

Pályázati hirdetmény

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó Daróc nagyközségben a **községi orvosi állás** lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883 I. t.-cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám **foljó évi augusztus hó 20-ig** adják be, a később beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Javadalmazás: évi fizetés 1200 korona, lak pénz 100 korona, látogatási és vényirási díj nappal 40 fillér, éjjel 60 fillér, halottkémlési és huszszemlélési díjak, 2 hosszú öl tűzifa haza szállítva.

A községi orvos köteles kézi gyógytárat tartani.

A fizetés előleges havi részletekben, a lakbér évnegyedes utólagos részletekben fizetetik.

Oklánd, 1903. június hó 15-én.

SZABADY TIVADAR,
főszolgabíró.

402—903. szám.

Telepítési hirdetmény.

A felsődetreheimi kincstári birtokból 22 kat. holdjával létesített 70 teleprész ez év folyamán a Földmívelésügyi Miniszter ur ő nagyméltósága 5971. II—2 számú rendelete folytán telepítendő lesz, érdeklődők felhivatnak, hogy 1 koronás bérlyeggel ellátott ez irányú kérvényeiket a Földmívelésügyi miniszter ur ő nagyméltóságához ezimezve alulírt birtok-kezelőséghez mielőbb nyújtják be, a kérvény mellé csatolandó egy az illetékes községi elöljáróság által kiállított vagyoni bizonyítvány, mely folyamodó anyagi helyzetét tüntesse fel.

A kérvények közvetlen is felküldhetők.

Felvilágosítással alulírt kincstári birtok-kezelőség bárkinek szívesen és készséggel szolgál.

A.-Detreheim, 1903. június 26.

Az a.- és f.-detreheimi kincstári birtok-kezelőség: PÁLL, birtok-kezelő.

Eladó cséplőgép. Egy használt, — de jókarban levő 4 lóerejű gőzcséplőgép teljes felszereléssel olcsó áron eladó. Czim e lap kiadóhivatalában.

Sz. 2163—903. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovács Ferenczné szül. Sándor Juliánna végrehajtónak, Bartos János végrehajtást szenvedő elleni 400 korona tőkekövetelés és ennek 1901. évi január hó 1. napjától járó 6 százalék kamatai 49 K 30 fillér eddigi, valamint jelenleg 32 korona 40 fillér már megállapított s még felmerülhet költségek kielégítése végett végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos ifj. Barabás Márton és Barbu Juliánának a szombatfalvi 266. sz. tkvben A. 1. rdsz. 104 hr. sz. ingatlanára 506. korona kikiáltási árban külön telekkönyvi jószágtestenként az **1903 évi július 6-ik napján** délelőtt 9 órakor a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt elfognak adni:

1. Kikiáltási ár a fennebbi becs-ár, azonban a fent körülírt ingatlanok ezen a határnapon becsáron alul is a legtöbbet ígérőknek elfognak adni.

2. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben avagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3. A vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés napjától számítandó 30 nap alatt, a második részletet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6 százalék kamatokkal az 1881. évi 39626. sz. a. bíró letétek kezelése tárgyában kiadott igazságügyminiszteri rendeletben meghatározott módokat mellett a székelyudvarhelyi m. kir. adó-, mint letéti hivatalhoz befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

4. Vevő köteles a vételár után járó kincstári illetéket hozdozni.

5. Vevőnek oly czéلبől, hogy a megvásárolt ingatlanok birtokába juthasson, a vételi bizonyítvány az 1881. évi 60. t.-cz. intézkedései értelmében csak azon esetben fog kiadatni, ha a megtartott árverés jogerőre emelkedett és ha az árverés napjától számított 15 nap alatti szabályszerű utóajánlat nem tétetik.

6. A tulajdonjog csak a vételár és kamatainak teljes kifizetése után fog vevő javára hivatalból bekebelezeteni.

7. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, a megvett ingatlanra az érdekeltek bármelyikének kérelmére az 1881. évi 60. t.-cz. 185 §-a értelmében vevő veszélyére és kárára bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhelyt, 1903. évi márczius 10.

DR SZÉKELY,

kir. törvényszéki egyes bíró.

BETEGH PÁL

könyv-, papir-, író- és rajzszerek kereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlet, könyv- és újságkiadó vállalat, o „SZÉKELY-UDVARHELY” o szerkesztősége és kiadóhivatala — Székelyudvarhelyt, —

Kossuth-utca 15-ik szám alatt, — a „Budapest-szálló” mellett. —

Két gyorsajtó! ☼☼☼☼

☼☼☼☼ Négy segédgép! ☼☼☼☼

Olcsó és pontos kiszolgálás! ☼☼☼☼

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb késznyomtatvány raktára.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy **Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. alá**, közvetlen a Budapest-szálló mellé áthelyezett és a legkényesebb igényeket is kielégíteni hivatott

könyv-, papir-, író- és rajzszerek kereskedése, jól felszerelt könyvnyomdával, könyv-kötészetel,

a Székelyföldön páratlanul álló **nagy késznyomtatvány raktárral** s ennél fogva megfelelő **versenyképes árakkal is** bír.

Megköszönve a n. é. közönség eddigi nagybecsű támogatását bátor vagyok magamat és jó hírnevet szerzett üzletemet jövőre is szives pártfogásába ajánlani.

Kész szolgálattal:

Betegh Pál.